

Pesten en geweld op school:

een **theoretische verkenning.**

INLEIDING

Drie blinden

Het verhaal van de drie blinden die een olifant ontmoeten, stemt tot nadenken.

Drie blinden lopen dezelfde olifant tegen het lijf. Ze krijgen de opdracht het dier te beschrijven. Eén van hen begint de olifant te betasten vanaf zijn staart. De tweede betast één van de poten en de derde krijgt de beweeglijke slurf in handen. Ieders verkenning leidt nadien tot een aparte beschrijving van het onbekende dier. Hoe waarheidsgetrouw elke schets ook is, toch bereikt het drietal nadien geen overeenstemming. Omdat ieder vasthoudt aan het eigen grote gelijk, komen ze er niet aan toe de olifant te herkennen. De discussie is eindeloos...

Klare kijk als opstap naar doelgerichte actie

Wie samen met anderen over een onderwerp wil nadenken of tot een actieplan wil komen, zal keuzes moeten maken. De definitie of probleemomschrijving van waaruit men vertrekt, vertolkt immers een bepaald standpunt. Elke standpunt kenmerkt zich door eigen accenten en stuurt de zoektocht naar antwoorden of te nemen maatregelen in een bepaalde richting. Dat mensen er verschillende zienswijzen en meningen op na houden, is op zich geen probleem. Dit wakkert het debat aan en houdt iedereen alert. Maar zonder overeenstemming wordt het moeilijk om doelen te bepalen, een gezamenlijke actie uit te bouwen en te blijven samen werken. Een heldere en gedragen probleemomschrijving vormt dus de opstap naar een meer daadkrachtig beleid. Hier begint de oefening om alle neuzen min of meer in dezelfde richting te krijgen.

Beleidssteams die een gezamenlijke aanpak nastreven zullen dus hun zienswijze en de gehanteerde probleemomschrijving moeten expliciteren. Zo ondervindt men snel dat niet iedereen hetzelfde bedoelt met de termen 'schoolgeweld' en 'pestgedrag'. Wat de ene leerkracht/opvoeder schokt en door hem/haar als een ernstig incident wordt ervaren, zal door een andere collega mogelijk worden afgedaan als onnozelheid waaraan niet zwaar mag worden getild. Sommige collega's zullen er bijvoorbeeld ook geen moeite mee hebben om hun eigen verantwoordelijkheid (of die van de school) in vraag te stellen, terwijl anderen er per definitie voor kiezen om 'de schuld' volledig in de schoenen te schuiven van de lastige leerling(en). Liggen de standpunten te ver uit elkaar, dan wordt het moeilijk om in hetzelfde schoolteam tot een gezamenlijke strategie te komen.

De opdracht die beleidssteams meekrijgen, willen we in deze handreiking ook zelf ter harte

nemen. Daarom besteedt dit derde deel ruim aandacht de visie en de uitgangspunten die verborgen liggen achter de instrumenten die in de vorige twee delen worden aangereikt. Deze hefboomen en bouwstenen werden overigens niet bij toeval geselecteerd of uitgewerkt. Elk op zich maar ook samen bouwen ze verder op wetenschappelijk onderzoek en op goede ervaringen in de dagelijkse praktijk.

Samengevat:

Goed van start gaan betekent dat de schoolleiding weet waaraan ze begint en welke problemen ze te lijf wil gaan. Het gebruik van eenduidige definities komt tegemoet aan die verzuchting. Zo bekomt men niet alleen een duidelijker communicatie maar zorgt men er ook voor dat de aard en de omvang van bepaalde fenomenen scherper in beeld kan worden gebracht. Door gebruik te maken van dezelfde definitie van pesten en geweld, de omvang van deze problemen te kennen en duidelijk voor ogen te houden waar men naartoe wil, wordt het een stuk makkelijker om een daadkrachtig beleid te ontplooien. Dit derde deel mag dan ook niet als bijkomstig worden beschouwd. Het vormt een essentiële aanvulling op de twee vorige praktijkgerichte delen en verantwoordt het wat, hoe en vooral het waartoe van alle instrumenten.